

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Jutasi & Társai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Szalay Péter ügyvéd) által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a Petneházy és Társai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: Tordáné dr. Petneházy Judit ügyvéd) által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt indult perében a Pest Megyei Bíróság 2010. április 28. napján kelt 10.P.21.689/2010/3. számú ítélete ellen a felperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy az általa szerkesztett számában megjelent „...” című írással azonos helyen és betűszedéssel a lap következő számában az alábbi helyreigazítást tegye közzé:

„Helyreigazítás:

A számában megjelent „...” című írásunk 9. pontjában valótlanul híreszteltük, hogy nem felel meg a valóságnak a ... szerkesztőjének ...-nak az az állítása, hogy a ... -ben átadott az önkormányzatnak egy, a városnak megvalósított hatszázmilliós víziközmű vagyont annak minden bevételeivel, kötelezettségével és dokumentációjával együtt, hatvanhat millió forint kíséretében. Ezzel szemben a valóság az, hogy a az átadás-átvételt a mindegyik részt vevő fél által aláírt, ...-én kelt és jelenleg is érvényes jegyzőkönyv egyértelműen bizonyítja."

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek az első-és másodfokú költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 28.500 (huszonnyolcezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket. A fennmaradó 28.500 (huszonnyolcezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket az alperes által szerkesztett lapot kiadó ... személyes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperes által szerkesztett ... című lap ... számának 5. oldalán megjelent „...” című cikkben közölt, a személyét érintő valótlan tényállítások, illetve valós tényeket hamis színben feltüntető közlések miatt kérte az alperes helyreigazításra kötelezését.

Részletesen megjelölte azokat a cikkbeli kitételeket, amelyek álláspontja szerint nem felelnek meg a valóságnak.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a sérelmezett cikkben ... Képviselő-testülete 281/2009. (VII. 28.) számú döntéséről tájékoztatták az olvasókat, abban a felperest nem nevesítették és csak a sajtótörvényben írt kötelezettségüknek tettek eleget akkor, amikor a helyi önkormányzat határozatáról tudósították a helyi lakosságot.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 90.000 forint + áfa perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 21.000 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában ismertette a sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.

Kifejtette, hogy fontos társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy a közvélemény a sajtó útján hiteles tájékoztatást kapjon a helyi önkormányzatok működéséről, illetve határozatairól. Az önkormányzat ülésén született határozatról tudósító sajtó a sajtótörvény által előírt kötelezettségének eleget tett, az olvasóit hitelesen tájékoztatta az önkormányzat határozatáról, ennek megfelelően a valóság bizonyításának kötelezettsége nem terheli. Utalt arra, hogy perdöntő jelentősége annak volt, hogy az önkormányzati határozatról való tájékoztatás megfelelő volt-e, a közlés tartalmilag megfelelt-e a határozatban foglaltaknak. Tekintettel arra, hogy az alperes a határozatot szó szerint, változtatás és minősítés, kommentár nélkül tette közzé, így a valóság igazolása körében az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást mellőzte.

Kifejtette, hogy a felperes által sérelmezett cikk nem tartalmazott olyan valótlan tényállítást a felperes személyével kapcsolatban, amelyért a Ptk. 79. § (1) bekezdése alapján az alperesi szerkesztőség felelősséggel tartozna.

Mindezen indokok alapján azt állapította meg, hogy a felperes keresete megalapozatlan, így azt elutasította és kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a perköltség megfizetésére is.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte a határozat megváltoztatását és a kereseti kérelemének megfelelően az alperes kötelezését helyreigazítás közzétételére.

Álláspontja szerint az alperes valótlanságot állított, illetve híresztelt és a cikkben megjelentek alkalmasak voltak arra, hogy tevékenységét a közvélemény előtt negatív színben tüntessék fel. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság PK. 12. számú állásfoglalására és arra, hogy nem lehet eltekinteni attól, hogy a perbeli cikk címe „...” volt, ami azt sugallta, hogy az általa írt cikk hiteltelen, az abban foglaltak hitelt nem érdemlőek és ennek következményeként személye is hiteltelenné vált.

A cikk azt tartalmazta, hogy nem felel meg a valóságnak a ... szerkesztőjének az állítása, ami tartalmilag azt jelenti, hogy hazudott, holott a per során okiratokkal igazolta állításai valóságtartalmát.

A perbeli cikk elhallgatta azt a körülményt is, hogy a ... határozatában az a megállapítás szerepelt, hogy a jegyző és a polgármester cselekménye súlyos alkotmányértésnek minősül. Így a perbeli cikkben írtak nem felelnek meg a valóságnak.

Sérelmezte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását is és kifejtette, hogy a tájékoztatáshoz való joghoz fűződő társadalmi érdekből nem következik az, hogy a tájékoztatásban foglaltaknak nem kell megfelelnie a valóságnak. E körben hivatkozott a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 2. §-ának (1) bekezdésére.

Nézete szerint nem azt kell vizsgálni, hogy az alperes hitelesen tájékoztatott-e magáról az önkormányzati határozatról, hanem azt, hogy az általa leírtak megfelelnek-e a valóságnak.

Kifejtette, hogy az a tény, hogy az önkormányzati határozatról a szöveg változtatása nélkül tájékoztatott az alperes még nem zárja ki a sajtó-helyreigazítás jogintézményének érvényesítését.

Megjegyezte, hogy a perben támadott cikk 15. pontjában írtak sem fedik a valótlanságot a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 1. § (1) bekezdésének értelmében.

Mindezekén túl kifejtette, hogy a cikket követő jegyzet szó szerint azt mondta ki, „hogy az önkormányzati határozatot egy tartózkodással ellenszavazat nélkül hozták meg”, a képviselők azonban a hiteles tájékoztatási követelmények és az elemi etikai feltételek alapján a cikk szerzőjének vagy a szerkesztőjének őt is meg kellett volna nyilatkoztatnia.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint a fellebbezésben kifejtettek kiindulási alapja téves, mert nem állított vagy híresztelt valótlanságot, nem saját véleményének adott hangot, nem is mások vélekedésére hivatkozott, hanem az önkormányzati határozatot szó szerint megjelentette, eleget téve tájékoztatási kötelezettségének. Hivatkozott a sajtótörvény rendelkezéseire és kifejtette, hogy a sajtónak nincs arra jogosultsága, hogy egy bárki által vitatott határozat szövegét önhatalmúlag megváltoztassa. Az esetleges hibákat csak a jogalkotási törvénynek megfelelő eljárással lehet orvosolni. Az alperesi lap akkor szegte volna meg a sajtótörvény által rá rótt kötelességet, ha önkényesen megváltoztatott vagy megmásított volna egy olyan szöveget, amelyre csak a képviselő-testület lett volna jogosult. E körben hivatkozott a Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

Kérdésként felvetette, hogy mennyire lenne hiteles az a sajtótermék, amely önkényesen ír át, változtat meg és tesz közzé jogszabályokat, bírósági döntéseket

vagy éppen önkormányzati határozatokat. Kiemelte, hogy azt nem állította, hogy a felperes hazudott, még csak azt sem, hogy valótlanúságot állított, így a perben kizárólag csak annak volt jelentősége, hogy a sajtószerv megfelelően tájékoztatott-e, vagyis a közlés tartalma megfelelt-e a határozatban foglaltaknak avagy az elferdítve, személyiségi jogokat sértő kommentárral került közzétételre.

Állította, hogy a közöltek megfeleltek a jogszabályi követelményeknek, az írás egyébként sem tartalmazott semmilyen olyan valótlan állítást a felperes személyével kapcsolatban, amelyért felelősséggel tartozna.

Megjegyezte, hogy a perbeli írást megelőzően a felperesi lapban megjelent állítások tartalma legalább annyira vitatható, mint a ... által közöltek, így nem fogadható el az etikai feltételre való hivatkozás sem, mert a felperes által szerkesztett lapban megjelent interjúk, írások esetén sem került sor - a válaszadás érdekében - az alperesnek, a ... munkatársainak megkeresésére.

Az ügyességgel kapcsolatos jogi eszmefuttatással kapcsolatban megjegyezte azt, hogy az ügyészi szervezet nincs felruházva olyan jogosultsággal, hogy saját „vélekedését el is döntse a maga javára”.

A felperes fellebbezése részben alapos.

A Fővárosi Ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete érdemben felülbírálható volt, de a megállapított tényállásra alapozott döntésével a másodfokú bíróság csak részben értett egyet.

A perbeli jogvita érdemi elbírálása tekintetében a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a sajtószabadság kiemelt fontosságú alapjog, amely megnyilvánul abban is, hogy az Alkotmány is elismeri és védeni rendeli a 61. § (2) bekezdésében.

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény megfogalmazása szerint az Alkotmányban biztosított sajtószabadság mindenkinek jogot ad arra, hogy nézeteit a sajtó útján közölje, kifejtthesse, azonban a 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy a sajtószabadság gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.

A sajtó feladata a figyelemre méltó, a helyi közvéleményt érintő eseményekről való tájékoztatás, azonban a közlésnek való tényeket kell tartalmaznia, és nem eredményezheti a valóság meghamisítását.

A sajtóról szóló törvény 5. §-a alapján a sajtó - az érdekeltek hozzájárulása nélkül is - tájékoztatást adhat a helyi önkormányzatoknak, a közigazgatás helyi szerveinek, hatáskörébe, feladat- és ügykörébe tartozó eljárásokról anélkül, hogy ezen eljárások tárgyát illetően a sajtót a valóság bizonyításának kötelezettsége terhelné, mert fontos társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy a közvélemény a sajtó útján megfelelő tájékoztatást kapjon.

A sajtótörvény 5. §-ának ez a rendelkezése azonban önmagában nem jelent mindenkire vonatkoztatható, feltétlen mentesülést a helyreigazítási kötelezettség alól. (EBH 2001.407.)

A sajtóközlemények tartalmi helytállóságáért fennálló objektív felelősséget jelenti a helyreigazítási kötelezettség, melynek részletes szabályait a Ptk. 79. § (1) bekezdése tartalmazza. E szerint: ha valakiről időszaki lap, folyóirat valótlan tényt közöl vagy híresztel, illetőleg való tényeket hamis színben tüntet fel - a törvényben

biztosított egyéb igényeken kívül - követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetőleg, melyek a való tények (helyreigazítás).

Az objektív felelősség alól a sajtó akkor mentesülhet, ha az általa közölt vagy híresztelt tény valóságát bizonyítja [Pp. 342. § (2) bekezdés, PK. 14. számú állásfoglalás].

Ki kell emelni azt is, hogy a sajtó felelőssége fennáll a mástól szerzett információk, közlések valóságtartalmáért is.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban Ötv.) 1. § (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi érdekű közügyekben önállóan jár el.

(2) A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak.

Az 1. § (4) bekezdése alapján a helyi önkormányzat - a választott helyi képviselő-testület által, vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe.

A legalapvetőbb feladatok azok, amelyek révén biztosítható egy-egy település működése, megvalósítható műszaki-technikai infrastruktúrája, továbbá a lakosság kommunális és humánszolgáltatásokkal való legalább alapfokú ellátása.

A perbeli esetben a bíróságnak elsődlegesen abban kellett állást foglalnia, hogy a ... számában „...” címmel megjelentek - az alperesi hivatkozásnak megfelelően - olyan, az önkormányzat képviselő-testülete által hozott határozatnak minősül-e, amely miatt az azt közlő sajtószervvel szemben a helyreigazítás elrendelésének nincs helye.

E körben a Fővárosi Ítéltábla a következőket állapította meg.

A ... Képviselő-testülete ...-i ülésén meghozta a ... számú önkormányzati határozatot, mely szerint a képviselő-testület úgy döntött, hogy az „előterjesztés mellékletét képező cikket - mint önkormányzati véleményt - a július-augusztusi számában közzéteszi.” Utasította a polgármestert, hogy a „cikket juttassa el a ... szerkesztőségébe és hivatalosan kérje annak sajtó-helyreigazításként történő megjelentetését.”

A határozat megfogalmazása és tartalma alapján egyértelműen megállapítható egyrészt az, hogy a képviselő-testület döntése csak a közzétételre és a cikk annak helyreigazításként való megjelentetésére vonatkozott, másrészt az, hogy a cikk az önkormányzat véleményének, válaszlevelének, illetve helyreigazítási kérelmének tekintendő.

Ezen túlmenően az is megállapítható volt, hogy a képviselő-testület nem az Ötv-ben rögzített feladatát teljesítette, nem a helyi közhatalom gyakorlása körében járt el, határozata nem a helyi közügyek önálló megoldása, a település működése, a lakosság alapfokú ellátása érdekében született, hanem az önkormányzat a tulajdonosi jogait gyakorolva rendelkezett az írás közzétételéről.

Ezt értékelve a másodfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a ... polgároknak írt „helyreigazítás” nem tekinthető olyan határozatnak, amelynek hiteles közlése esetén a sajtószerv az abban foglaltak valóságtartalmát illetően nem kötelezhető a valóság bizonyítására.

A megjelentettek nem minősülnek olyan hatósági határozatnak, amelyben foglaltak sajtó-helyreigazítás tárgyát nem képezhetik. Ezt támasztja alá a ... számú döntés tartalmán kívül az is, hogy a bevezetőben a polgármesterrel készített interjú több téves információját sérelmezték és a valós tényeket helyreigazításként kívánták a ... lakosságával megismertetni.

Azt csak megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a szerkesztőségnek jogszabályi lehetősége lett volna arra is, hogy a képviselő-testület helyreigazításának csak egy - az általa valóként elfogadott - részét tegye közzé.

A közöltek egésze, a megfogalmazás - „az interjú hamis színben tünteti fel”, „valótlan tájékoztatás”, „rendelkezésre álló információk”, „az interjú zavaró módon összekeveri”, „képviselő-testület határozott véleménye” stb. - is arra utal, hogy az alperes nem egy képviselő-testületi határozatot, hanem egy képviselő-testület által jóváhagyott cikket hozott nyilvánosságra.

A Fővárosi Ítéltábla csak utal arra, hogy a záró mondat szerint az ülésen résztvevők is cikknek minősítették, illetve nevezték a közölteket.

Ezen túlmenően az írás helyreigazítási igényre vonatkozó felszólítást is tartalmazott és azt is rögzítette, hogy a „felelőtlen, manipulatív tudósítások, és a Képviselő-testület munkájának lejáratására tett folyamatos törekvés nem a város nyugodt, békés vezetését... szolgálja”. Ez pedig egy olyan, az önkormányzat részéről megfogalmazott véleménynyilvánítás, ami nem minősül az önkormányzat hatás- és feladatkörébe tartozó helyi közügyintézésnek, így emiatt sem zárható ki a sajtó-helyreigazítás érvényesítésének lehetősége, amelyre vonatkozóan az alperes köteles a közlések miatti helytállásra.

Mindezen indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla a felperes helyreigazítási kérelmét és keresetét érdemben vizsgálta.

Ennek megfelelően a sajtószerv bizonyítási kötelezettségét figyelembe véve azt kellett elbírálni, hogy a ... című lap ... számának 5. oldalán megjelent „...I” című cikkben közölt azon állítás megfelel-e a valóságnak, hogy a ... -ben átadott egy víziközmű vagyont annak minden bevételeivel, kötelezettségével és dokumentációjával együtt hatvanhat millió forintért; illetve, hogy azt a valós tény, hogy a jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik abban a hamis színben tüntette-e fel, hogy a ... Önkormányzat ... számú önkormányzati rendeletének a ténylegesen elfogadottól eltérő szövegű kihirdetése az ügyészség megítélése szerint súlyos alkotmányértésnek minősült.

A másodfokú bíróság a ...-i jegyzőkönyvben foglaltak alapján azt állapította meg, hogy a ... és a ... között a vízellátó rendszer, mint létesítménynek a műszaki és jogi átadása-átvétele megtörtént, a 66.058 eFt ügyvédi letétbe helyezésre került.

Ennek ellenkezőjét az alperes bizonyítani nem tudta, az általa csatolt bírósági ítélet is a megegyezés tényét rögzíti, így a felperes a számában nem állított valótlant,

ezáltal az alperes által közölt perbeli közlemény 9. pontjában foglaltak nem felelnek meg a valóságnak, így az alperes e körben a kereseti kérelem szerinti helyreigazításra köteles.

Elutasította ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla a 15. pontra vonatkozó felperesi igényt, mert egyrészt a sérelmezett közlés nem azt tartalmazta, amit a felperes kifogásolt, hanem csak annyi jelent meg, hogy a felperes által említett súlyos alkotmány sértés megállapítása az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik, másrészt a felperes a ... „...” című interjújában azt rögzítette a HÉSZ kihirdetése ügyében indult büntetőeljárás során hozott ügyész ségi határozatra utalva, hogy „a tényállás csupán súlyos alkotmány sértés”. Ezzel szemben az önkormányzat képviselő-testülete a perbeli írásban annak a véleményének adott hangot, hogy az alkotmány sértést csak az Alkotmánybíróság állapíthatja meg.

Mindebből az állapítható meg, hogy valótlan állítás nem került közzétételre, a megjelentek az önkormányzat álláspontját tartalmazzák, így a Ptk. 79. § (1) bekezdésében írt feltételek nem álltak fenn, ezért az alperes e körben a helyreigazítás közzétételére nem kötelezhető.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiekben kifejtett indokok és a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, egyebekben pedig - eltérő jogi indokolás mellett - azt helybenhagyta.

Az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban felmerült per költségről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel az alperes által szerkesztett lapot kiadó ... Önkormányzat személyes illetékmentességére, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra.

Budapest, 2010. szeptember 30.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő